

Mikko Kärnä kesk ym.

Kirjallinen kysymys ilmasto- ja energiastrategian valmistelusta

Eduskunnan puhemiehelle

Maailmalla on parhaillaan käynnissä energiateknologinen murros. Juuri nyt Suomessa tehtävillä poliittisilla päätöksillä on suuri ja kauaskantoinen merkitys sen suhteen, miten tämän murroksen tarjoamat mahdollisuudet voidaan hyödyntää. Muutos aiheuttaa myös uhkia kotimaiselle energiataloudelle, ja vastaavasti on tärkeää, että näihin uhkisiin kyetään varautumaan parhaalla mahdollisella tavalla. Tämän takia on ensiarvoisen tärkeää, että poliittisten päätösten taustalla oleva tieto on kattavaa, läpinäkyvää ja luotettavaa. Avoimessa demokratiassa päätöksenteon on oltava korruption torjumiseksi läpinäkyvää, ja tähän läpinäkyvyyteen liittyvät myös päätöksenteon taustaineistot niiltä osiltaan kuin niiden voidaan katsoa olevan julkisia.

Keskeiset suomalaiset akateemiset tutkijat ovat kritisoineet Suomen energiapolitiikan taustalla olevaa tietoa ja laskentamalleja läpinäkymättömiksi, puutteellisiksi ja osin virheellisiksi. Tutkijoiden kritiikki on kiteytynyt energiapäätösten perusteena käytettyihin malleihin, kuten VTT-TIMES ja TEM:n "energia-excel" -malleihin, joita on arvosteltu läpinäkymättömiksi. Mallien taustalla olevat tiedot ovat salaisia ja ainakin joiltain julkisilta osiltaan voimakkaasti virheellisiä. Molempien mallien suurin ongelma on se, että ne eivät ole pystyneet tuottamaan luotettavia tuloksia ja malleilla tehdyt skenaariot eivät ole vastanneet myöhemmin todellisuutta. Esimerkkeinä mallien ongelmista voidaan nostaa pahasti pieleen menneet lyhyenkin aikavälin ennusteet sähkön kulutuksessa ja aurinkosähkön kehityksessä.

Mallien lisäksi tiedeyhteisö kritisoi voimakkaasti päätösten takana olevan tiedon puutteellisuutta. Keskeisten uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden ratkaisujen teknisiä ja taloudellisia potentiaaleja ei ole Suomessa kattavasti ja läpinäkyvästi selvitetty. Koska teknologiamurroksen aikana teknologiat saattavat kehittyä nopeasti, on päätöksenteon pohjana oleva aineisto päivitettävä säännöllisesti. Tärkeimpien teknologioiden osalta päivittäminen tulisi toteuttaa vuosittain.

Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelmassa on päätetty, että uusiutuvan energian käyttöä lisätään kestävästi niin, että sen osuus 2020-luvulla nousee yli 50 prosenttiin ja omavaraisuus yli 55 prosenttiin. Hallitusohjelman kirjaus perustuu erityisesti bioenergian ja muun päästöttömän uusiutuvan energian tarjonnan lisäämiseen. Hallitusohjelma perustaa uusiutuvan energian lisäämisen ja EU:n suuntaviivat täyttävän tuen teknologianeutraalisuuteen ja taloudelliseen edullisuusjärjestykseen. Hallitusohjelman pitkälle tulevaisuuteen ulottuvia energiapoliittisia kirjauksia ei kyetä toteuttamaan, ellei päätöksenteon pohjana oleva aineisto ole julkista, läpinäkyvää ja viimeisimpään tieteelliseen analyysiin nojaavaa. Käytännöksi on muodostunut, että jokainen hallitus tekee kaudellaan energia- ja ilmastopoliittisen strategian. Elinkeinoministeri Olli Rehnin mukaan val-

Kirjallinen kysymys KK 279/2015 vp

tioneuvosto pyrkii siihen, että ilmasto- ja energiastrategia valmistuu vuoden 2016 aikana ja se annetaan valtioneuvoston selontekona eduskunnalle.

Tulevaisuuden ennustaminen on aina haastavaa, ja on selvää, että Suomen tulevasta sähköntarpeesta, eri energiamuotojen rakennus- ja käyttökustannuksista, polttoaineiden hinnoista tulevaisuudessa sekä energiamarkkinoiden kehityksestä ollaan perustellusti montaa mieltä. Juuri tämän vuoksi päätöksenteon pohjana olevaa tietoa ja malleja on kyettävä tarkastelemaan kriittisesti. Niistä on myös kyettävä käymään avointa yhteiskunnallista keskustelua.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten elinkeinoministeri varmistaa, että pian käynnistyvässä ilmasto- ja energiastrategiatyössä käytettävät tausta-aineistot ovat julkisia ja läpinäkyviä,

miten varmistutaan siitä, ettei strategiatyön valmistelussa käytetä malleja tai tietoa, joka ei nauti akateemisen tiedeyhteisön hyväksyntää, ja miten tiedeyhteisön asiantuntemusta aiotaan hyödyntää strategian valmistelussa ja

miten valtioneuvosto varmistaa, että kaikki keskeiset helposti selvitettävissä olevat tiedot uusien teknologioiden teknisistä ja taloudellisista mahdollisuuksista ovat päätöksentekijöiden käytettävissä strategiasta päätettäessä?

Kirjallinen kysymys KK 279/2015 vp

Helsingissä 20.10.2015

Mikko Kärnä kesk
Ville Tavio ps
Antti Rantakangas kesk
Laura Huhtasaari ps
Tom Packalén ps
Antero Laukkanen kd
Suna Kymäläinen sd
Johanna Ojala-Niemelä sd
Katja Hänninen vas
Niilo Keränen kesk
Juha Pylväs kesk
Sari Tanus kd
Mari-Leena Talvitie kok
Pirkko Mattila ps
Arja Juvonen ps
Petri Honkonen kesk
Krista Mikkonen vihr
Carl Haglund r
Sari Multala kok
Antero Vartia vihr
Marisanna Jarva kesk
Hannu Hoskonen kesk
Emma Kari vihr
Hanna Halmeenpää vihr
Olli-Poika Parviainen vihr
Jani Mäkelä ps
Timo Harakka sd